

Jan KOROŃSKI

STO LAT KOŁA MATEMATYKÓW STUDENTÓW UNIwersytetu Jagiellońskiego IM. PROF. S. ZAREMBY

Streszczenie

Praca poświęcona jest historii Koła Matematyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego im. Prof. S. Zaremby. Przedstawiono w niej działalność wydawniczą Koła Matematycznego. W opracowaniu wykorzystano oryginalne sprawozdania z zebrań Koła Matematycznego zgodnie z załączonymi danymi bibliograficznymi.

CENTENARY OF THE PROFESSOR S. ZAREMBA STUDENTS MATHEMATICIANS SET OF THE JAGIELLONIAN UNIVERSITY

Summary

The subject of the paper is the history of the Professor S. Zarembo Students Mathematicians Set of the Jagiellonian University. In the paper the editorial activity of the Mathematical Set is presented. In elaboration the original reports of the meetings of the Mathematical Set are used according bibliographical data.

HUNDERT JAHRE DES MATHEMATIKVEREINES DER JAGIELLONER-UNIVERSITÄT-STUDENTEN NAMENS PROF. S. ZAREMBA

Zusammenfassung

Die Arbeit ist der Geschichte des Mathematikvereines der Jagielloner - Universität - Studenten namens Prof. S. Zarembo gewidmet. Es wurde hier die Tätigkeit des Vereinsverlags dargestellt. In der Bearbeitung wurden die originellen Berichte aus den Versammlungen des Vereins (der Quellbibliographie entsprechend) ausgenutzt.

1. Kółko Matematyczno-Fizyczne Uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego 1893-1950

W dniu 03.12.1893 r. odbyło się tzw. Zgromadzenie Przedwstępne ówczesnych studentów matematyki i fizyki na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W zgromadzeniu tym brało udział 20 studentów. Między innymi byli wtedy tam: Z. Krygowski, T. Łopuszański, W. Zajączkowski i Tobiczek. Na tym zgromadzeniu zapadła decyzja jego uczestników o założeniu Kółka Matematyczno-Fizycznego Uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Analiza dokumentów archiwalnych [1], [2], [3] wykazała, że Z. Krygowski, T. Łopuszański i prawdopodobnie Tobiczek byli członkami Komitetu Zwolującego Zgromadzenie Przedwstępne. Na podstawie protokołu Zgromadzenia Przedwstępnego [4] możemy odtworzyć jego przebieg. Na początku Z. Krygowski odczytał porządek dzienny zgromadzenia ułożony przez Komitet Zwolujący Zgromadzenie Przedwstępne. Porządek dzienny zawierał pięć następujących punktów:

1. Sprawozdanie Komitetu Zwolującego
2. Ustalenie wysokości wpisowego i składek miesięcznych
3. Wybór Zarządu (Utworzonego w ramach p. 1 Kółka-przypis autora)
4. Kwestia regulaminu
5. Wnioski i interpelacje.

Po odczytaniu porządku dziennego T. Łopuszański wezwał zgromadzonych do wyboru przewodniczącego zgromadzenia. Tobiczek zaproponował kandydaturę Z. Krygowskiego wraz z wnioskiem, by tę kandydaturę przyjęto przez akklamację. Wniosek Tobiczka został przyjęty i Krygowski objął przewodnictwo zgromadzenia.

Następnie T. Łopuszański złożył sprawozdanie z czynności Komitetu Zwolującego. Zostało ono przyjęte przez akklamację. Bezpośrednio potem podjęto uchwałę przez zgromadzenie o założeniu Kółka Matematyczno-Fizycznego U. U. J. Dalej rozpatrzono drugi punkt porządku dziennego. (Ustalono wysokość wpisowego i składek miesięcznych na 1 Kr i 40 gr odpowiednio.) W dalszej kolejności przystąpiono do wyboru zarządu. Tobiczek zaproponował kandydaturę Z. Krygowskiego na przewodniczącego Kółka. Kandydatura ta przeszła jednogłośnie. Na zastępcę przewodniczącego wybrano T. Zajączkowskiego. Wybór sekretarza Kółka pozostawiono w gestii prezesa (tak nazwano przewodniczącego Kółka). Sekretarzem został wybrany T. Łopuszański spośród trzech członków zarządu.

Kółko przez parę początkowych lat prowadziło bardzo żywą działalność [5], [6]. Głównie polegała ona wtedy na regularnie odbywających się zebraniach zwyczajnych członków i zebraniach zarządu Kółka. Obrady zarządu Kółka rozpatrywały sprawy bieżące, koncentrując się głównie na sporządzaniu programów działalności naukowej na zebrania

zwyczajne. W zebraniach zwyczajnych oprócz członków Kółka brał udział kurator Kółka prof. W. Natanson [7].

Pierwsze walne zebranie Kółka odbyło się 22.04.1894 r. Postanowiło ono, że zebrania zwyczajne będą się odbywały w niedziele przynajmniej raz na dwa tygodnie [8]. Porządek dzienny zebrań zwyczajnych [9] zawierał trzy następujące punkty:

1. Sprawozdanie z poprzedniego zebrania
2. Odczyt (lub odczyty)
3. Wnioski i interpelacje.

Odczyty stanowiły centralną część zebrań zwyczajnych. Po odczytach zawsze dyskutowano na ich temat pod kierunkiem kuratora [10]. Referaty były przeważnie wygłaszane przez ówczesnych studentów matematyki i fizyki U. J. Czasem zdarzały się odczyty wygłaszane przez pracowników naukowych U. J. Na pierwszym zebraniu zwyczajnym obecnych było 15 osób łącznie z opiekunem Kółka prof. W. Natansonem. Porządek dzienny tego zebrania był następujący:

1. Odczyt W. Zajączkowskiego- „O liczbach niewymiernych”
2. Odczyt Z. Krygowskiego- „Wstęp do teorii figur równowagi”
3. Wnioski i interpelacje [11].

Następne zebrania zwyczajne Kółka pod koniec XIX w. dotyczyły zagadnień z następującymi tytułami odczytów:

- „Badanie nad ciągłością liczb” [12],
- „Historyczny rozwój zasady zachowania energii” [13],
- „O pochodnych dowolnego rzędu” [14],
- „O ciągłości liczb” [15],
- „Przegląd teorii światła” [16],
- „O niektórych własnościach periodycznych funkcji” [17],
- „Teoria Cantora o zbieżności szeregów” [18],
- „Przegląd najważniejszych teorii mechaniki nieba” [19],
- „O równaniach charakterystycznych i stanie krytycznym materii” [20],
- „O czynniku całkującym w związku z teorią Lie'go” [21],
- „O wpływie tarcia wewnętrznego na konfigurację systemu gwiazd podwójnych” [22],
- „Badania nad całką $\int_0^1 x^{n-1}(1-x)^s dx$ ” [23],
- „Telefon Bella” [24],
- „Rozwój teorii funkcji” [25], [26], [27].

Wygłoszono również wiele innych referatów [28]. Najczęściej wygłaszali je: Z. Krygowski, T. Łopuszański, J. Zajączkowski i S. Kobyłecki. Osoby te były motorem działania Kółka w pierwszych latach jego istnienia.

Corocznie odbywały się walne zebrania członków, którzy wybierali nowy zarząd i podejmowali ważniejsze decyzje.

Około 1897 r. działalność Kółka osłabła prawie zupełnie [29]. Dopiero w 1900 r. działalność tę reaktywuje A. Hoborski, który wraz z Koweckim i Maksymowiczem utworzył komitet i zwrócił się z odezwą do swych kolegów studentów w celu odtworzenia Kółka [30], [31]. Po zebraniu 35 podpisów od ówczesnych studentów Wydziału Filozoficznego U. J., komitet ten powiadomił Senat U. J. o reaktywacji działalności Kółka [32], [33]. Jeszcze w listopadzie i grudniu 1900 r. odbyły się trzy bardzo burzliwe zebrania studenckie, na których wytyczono ogólne kierunki działalności organizatorskiej Kółka i wybrano jego zarząd [34]. Przewodniczącym Kółka został wybrany A. Hoborski. Wpłynął on w znacznym stopniu na ożywienie i rozszerzenie działalności Kółka. Utworzono wtedy na nowo bibliotekę Kółka, która w 1901 r. liczyła 47 książek. Powrócono do regularnych zebrań zarządu i zebrań zwyczajnych, zwanych odtąd posiedzeniami naukowymi, na których wygłaszano i dyskutowano wiele problemów matematycznych, fizycznych i astronomicznych. Przeważały jednak zagadnienia matematyczne. Dla przykładu zacytujemy następujące tytuły odczytów wygłoszonych w ramach działalności naukowej Kółka na początku naszego wieku:

- „Stosunek fizyki eksperymentalnej do matematycznej” [36],
- „O funkcjach analitycznych mających nieskończenie wiele osobliwości” [37],
- „Z podstaw rachunku różniczkowego” [38], [39], [40], [41], [42], [51], [52],
- „O funkcjach ciągłych nieróżniczkowalnych” [45], [46],
- „Z teorii równań różniczkowych cząstkowych” [47],
- „Z arytmetyki liczb naturalnych” [49], [50],
- „O działaniach arytmetycznych” [53],
- „Z teorii ułamków dziesiętnych” [54],
- „Teoria liczb naturalnych” [55], [56], [57], [58], [59], [60], [61], [62],
- „Teoria liczb wymiernych bezwzględnych” [63], [64],
- „Teoria liczb niewymiernych według Dedekinda” [65], [66], [67], [68],
- „Teoria liczb niewymiernych według Cantora” [69], [70].

Odczyty spośród studentów najczęściej wygłaszali: Hoborski, Figranek oraz Maksymowicz.

Bardzo ważnym kierunkiem działalności zapoczątkowanej w 1902 r. przez Hoborskiego było podjęcie przez Kółko Mat.-Fiz. U. U. J. akcji wydawniczej. Otóż na posiedzeniu zarządu dn. 22.03.1902 r. [71] Hoborski postawił wniosek, aby Kółko podjęło się wydawania autografowanych wykładów S. Zaremby. Oczywiście po uprzedniej zgodzie profesora Zaremby. Hoborski zaproponował wybrać kilka osób, które miałyby za zadanie sporządzać dokładne notatki profesora Zaremby. Profesor wyraził zgodę na wydawanie sumptem Kółka swoich wykładów i obiecał pomoc w tej sprawie. Taki był początek akcji wydawniczej Kółka w okresie międzywojennym, która dzisiaj wielu zadziwia ze względu na efekty.

jakie ona przyniosła. Była to bardzo pożyteczna i trafna akcja, która przypadła na czasy, kiedy brakowało dobrych podręczników akademickich z matematyki i fizyki. Akcja ta rozwinęła się do tego stopnia, że zaszła potrzeba założenia komitetu redakcyjnego, który wybrano na walnym zebraniu w dn. 23.10.1902 r. [72]. Komitet redakcyjny dzielił się na dwie sekcje: matematyczną, która zajmowała się wydawaniem skryptów matematycznych oraz fizyczną, która wydawała skrypty z fizyki. Pierwsze posiedzenie komitetu redakcyjnego odbyło się w dniu 26.10.1902 r. [73]. Ustalono wówczas statut, który stwierdzał między innymi:

„1. Prezes Kółka jest przewodniczącym komitetu redakcyjnego.

2. Sekretarzem komitetu jest sekretarz Kółka.

3. Komitet redakcyjny dzieli się na sekcje, z których każda ma prawo kooptowania członków o tymczasowych prawach i obowiązkach.

4. Każda sekcja ma swojego przewodniczącego.

5. Przewodniczący komitetu ma prawo zwoływania posiedzeń i to przynajmniej raz w miesiącu, na których poszczególni członkowie będą składać sprawozdanie ze swojej pracy.”

Posiedzenia komitetu redakcyjnego odbywały się z dużą regularnością. Zaowocowało to w efekcie licznymi skryptami, jakie Kółko wydało do 1950 r. W okresie międzywojennym Kółko wydawało po kilka skryptów rocznie. To właśnie do tej akcji nawiązuje S. Gołąb w „Studia z dziejów katedr matematyki, fizyki, chemii U. J.” [74]. Pisze on tam:

„Gdyby nie działalność niektórych studentów Śleszyńskiego, którzy pilnie redagowali jego wykłady, nie ukazałyby się w druku jego „Teoria wyznaczników”, opracowana przez Rozentala, a przede wszystkim jego dwutomowa „Teoria dowodu”, zredagowana przez S. K. Zarembe (syna S. Zaremby). Jest to podręcznik znakomity, a jego pierwsza część i dziś jeszcze zasługiwałaby na ogłoszenie w obcym języku. Na ówczesne czasy był to podręcznik rewelacyjny.”

W ten sposób Kółko wydało wiele bardzo wartościowych książek, z których pewna część znajduje się obecnie w zbiorach biblioteki Koła Matematyków Studentów U. J. im. prof. S. Zaremby. Książki te są unikalnym dowodem na to, co na początku wieku wykładano w U. J. na kierunku matematycznym. Z książek tych korzystało w czasie studiów wiele pokoleń polskich matematyków, fizyków i astronomów.

Poniżej wymienimy dla przykładu niektóre z tych książek:

Zaremba S., „Teoria wyznaczników i równań liniowych” (1906 r.),

Zaremba S., „Wstęp do analizy” (1908 r.),

Zaremba S., „Teoria ciągów i szeregów nieskończonych” (1906 r.),

Zaremba S., „Rachunek różniczkowy” (1923 r.),

Hoborski A., „Teoria ciągłych i skończonych grup przekształceń Liego” (1926 r.),

Hoborski A., „Geometria różniczkowa” (1926 r.),

Hoborski A., „Zbiór zadań z matematyki wyższej” (1926 r.),

Wilkoosz W., „Arytmetyka liczb całkowitych” (1924 r.),

Wilkosz W., „Teoria mnogości punktowych” (1933 r.),

Wilkosz W., „Zarys algebry w ujęciu klasycznym” (1934 r.),

Wilkosz W., „Podstawy teoretyczne arytmetyk klasycznych” (1936 r.),

Wilkosz W., „Elementy teorii liczb” (1937 r.).

A. Hoborski był prezesem Kółka przez dwa pierwsze lata naszego wieku. Kółko liczyło wtedy 38 członków. Systematycznie odbywały się wtedy zebrania zarządu i posiedzenia naukowe, które z czasem przybrały formę seminaryjną. [75]. W posiedzeniach naukowych brało udział do 30 osób. Jednakże najczęściej liczba uczestników tych posiedzeń nie przekraczała kilkunastu osób.

Odczyty najczęściej wygłaszali wówczas: A. Hoborski, T. Łopuszański, W. Oster, T. Łazarski, A. Rosenblatt, K. Jantzen i A. Jędrzejewicz. Z odczytem w dn. 18.06.1906 r. wystąpił również Waclaw Sierpiński. Tytuł jego odczytu brzmiał:

„O pewnych wnioskach wynikających z rozważania całki oznaczonej

$$\int_{-1}^{+1} \frac{\sin \alpha x}{1 - 2x \cos \alpha + x^2} dx$$

W dyskusji oprócz prelegenta brał udział Alfred Rosenblatt [76]. Na przełomie pierwszego i drugiego dziesięciolecia naszego wieku również i pracownicy naukowcy U. J. wygłaszali odczyty dla członków Kółka. Między innymi odczyty wygłosili: prof. W. Stożek i wówczas już dr A. Rosenblatt, a wcześniej dr A. Hoborski.

Stożek wygłosił m. in. odczyty pod następującymi tytułami:

„Główne własności przekształcenia $f = \frac{\alpha z + \beta}{\gamma z + \delta}$ oraz określenie funkcji automorficznych i modułowych” [77], [78].

„Z teorii funkcji analitycznych” [79], [80].

„Z teorii równań całkowych” [81], [82], [83], [84].

Alfred Rosenblatt już jako doktor na Wydziale Filozoficznym U. J. wygłosił dla Kółka m. in. następujące referaty: „Elementarny kurs rachunku różniczkowego” [85], [86], [87], [88], [89], (był to długi cykl referatów).

Spśród referatów ówczesnych studentów wymienimy dla przykładu następujące tytuły:

„O wektorach i rzutach” [90],

„Równania drugiego stopnia” [91], [92], [93], [96],

„O szeregach” [94].

„Trygonometria płaska” [95].

„O funkcjach ciągłych nie mających pochodnych” [97],

„Teoria wyznaczników” [98], [99], [100], [101], [102], [103],

„O szeregach rozbieżnych” [104].

„O zbieżności ciągów nieskończonych” [105], [106].

„Rozwiązanie równania $x = a + \epsilon \cdot \sin x$ przy pomocy ciągów nieskończonych” [107].

- „O cechach zbieżności szeregów” [108],
- „O błędach popełnianych przy pomiarach fizycznych” [109],
- „Zasady teorii najmniejszych kwadratów” [110],
- „Teoria mnogości Cantora” [111]. [112],
- „Hipotezy w fizyce” [113].
- „O ruchu ciał sztywnych” [114].
- „Rachunek różniczkowy” [115], [116], [117]. [118], [119], [120], [121], [122],
- „O zastosowaniu teorii form kwadratowych do minimum i maximum w przypadku trzech zmiennych” [123],
- „Funkcje hiperboliczne” [124],
- „Analiza spektralna ze szczególnym uwzględnieniem astrofizyki” [125],
- „Ciśnienie światła” [126].
- „Twierdzenie Stokesa i Greena o przekształcaniu całek” [127],
- „Pole elektryczne Ziemi” [128].

Na zakończenie przeglądu tematyki posiedzeń naukowych Kółka z okresu sprzed pierwszej wojny światowej wymienimy niektóre tytuły odczytów ówczesnego studenta, później-
szego profesora U. J. i opiekuna naukowego Kółka w okresie przed II wojną światową.
Witolda Wilkosza. Wygłosił on m. in. odczyty:

- „Badania nad podstawami geometrii i konsekwencje filozoficzne” [129], [130],
- „Hierarchia typów Bernarda Russella i paradoksy teorii mnogości” [131].

Warto w tym miejscu jeszcze dodać, że Wilkosz był bardzo żywym dyskutantem na
posiedzeniach naukowych. Szczególnie mocno uwidocznili się to po referacie Władysława
Gosiewskiego „Pojęcie przekształceń i przekształcenia infinitezimalnego” [132], który od-
był się 20.04.1913 r.

Po zapoznaniu się z tematyką posiedzeń naukowych Kółka Mat.-Fiz. U. U. J. można
wysnuć dwie następujące refleksje: po pierwsze — tematyka w znakomitej większości
dotyczyła matematyki; po drugie — tematyka ta niekiedy była bardzo nowoczesna jak na
tamte czasy.

Atmosferę organizatorską Kółka przed I wojną światową świetnie oddaje protokół z
posiedzenia zapoznawczego członków Kółka, które odbyło się w dn. 07.12.1905 r. [133].
Dlatego też zacytujemy ten protokół tutaj w całości.

„Protokół z posiedzenia zapoznawczego Kółka, które odbyło się w niedzielę
dnia 07. 12. 1905 r. o godz. 11 przed południem, w sali 31 Collegium Novum
z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie
2. Zapoznanie się kolegów
3. Potrzeby naukowe słuchaczy matematyki i fizyki

Obecnych osób około 30.

Ad. 1. Zagajenie posiedzenia wygłasza kol. prezes (był nim Tadeusz Łazarski — przypis autora), który tłumaczy, dlaczego je zwołał. Często się zdarza, że ludzie kończą uniwersytet a nie znają się zupełnie ze swymi kolegami. Zadaniem Kółka zaś jest ułatwianie stosunków koleżeńskich, zwłaszcza, iż liczba słuchaczy matematyki i nauk przyrodniczych zwiększa się. Po drugie Zarząd pragnie rozwoju Kółka i w tym celu prosi o radę, co należy robić, a co usunąć, aby rozbudzić życie i ruch.

Ad. 2. Nastąpiło zapoznanie się wzajemne koleżanek i kolegów.

Ad. 3. Omawiano potrzeby naukowe i stosunki na uniwersytecie. Poruszono sprawę wydawania skryptów — należałoby wydawać więcej, a szczególnie rzeczy tak potrzebne jak: Rachunek różniczkowy, Teoria funkcji, Mechanika. Gdyby profesorowie nie mogli pisać tych rzeczy sami, to możnaby utworzyć komitety, któreby wydawały te skrypta na podstawie stenogramów a profesorowie tylko by je poprawiali (komitet redakcyjny Kółka już istniał: rozważano tworzenie komitetów redakcyjnych dla każdego skryptu z osobna — przypis autora).

W dyskusji brali udział kol. Steczko, Rybarski i Łazarski. Również byłoby korzystne ułożenie podręcznika do ćwiczeń fizycznych. Podręcznik taki możnaby ułożyć na wzór podręcznika do chemii dra Lembergera. Pracą zaś tą mogliby się zająć już to członkowie Kółka, gdyby zaś się tacy nie znaleźli, możnaby się zwrócić z tem do docenta dra Zakrzewskiego, a onby taki podręcznik opracował.

Podniosły się następujące głosy, aby członkowie Kółka przetłumaczyli z obcych języków np. francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego dzieła tak potrzebne, jak: Teoria liczb, Mechanika, Geometria różniczkowa, Algebra wyższa. Możliwość się potem zwrócić do którejś z księgarni lub Kasy Mianowskiego a onaby takie dzieło wydała. Tłumaczenie mogłoby się odbywać pod kierunkiem któregoś z profesorów, tak jak we Lwowie w Kółku Filozoficznym, którego pracami kieruje prof. Twardowski. W ożywionej dyskusji brali udział kol. Krasowski, Treilich, Rosenblatt, Łazarski, Rybarski i inni.

W sprawie skryptów podniesiono także tą myśl, aby wejść także z innymi kółkami w ugodę (współpracę - przyp. aut.) podobną do tej, jaką Kółko zawarło z Kółkiem Chemików. Otóż wyrażono życzenie, aby porozumieć się z profesorem Witkowskim czyby nie odstąpił czasopism znajdujących się u niego dla czytelników Kółka, u niego bowiem nikt ich nie czyta, gdy tymczasem w czytelniku bardzoby się przydały. Również należy się porozumieć z dyrektorami Semina-

rium Matematycznego (odpowiednik dzisiejszego Instytutu Matematycznego - przyp. aut.) prof. Żorawskim i prof. Zarembą, czyby nie odstąpili dla biblioteki i czytelni Kółka książek znajdujących się w bibliotece Seminarium Matematycznego. Podczas omawiania potrzeb czytelni i biblioteki wyłoniła się inna sprawa. Mianowicie, że należy starać się, aby jak najwięcej członków należało do Kółka i to takich, którzy będą regularnie płacić składki. Przeto bowiem Kółko stanie się bogatsze w zasoby pieniężne, a co za tem idzie, biblioteka i czytelnia będzie mogła być lepiej wyposażoną. Zwrócono przytem uwagę, czyby nie należało zniżyć składek, a względnie zamienić je na dwurazowe np. po 1 Kr. co pięć miesięcy. W bardzo ożywionej dyskusji zabierali głos: kol. Łazarski, Rybarski, Freilich, Sznuć, Lewicki, Oświęcimski, Kłosiński i inni. Wyrażono życzenie, aby urządzić odczyty częściej niż dotychczas i to nie tylko z dziedziny matematyki lecz także z innych działów np. z fizyki, historii matematyki, a także dotyczące pedagogiki. Do tych ostatnich należy prosić profesorów gimnazjalnych jak np. Jamrógiewicza i Łopuszańskiego, którzyby nam wypowiedzieli swe zdanie, jak należy uczyć, jak się zapatrują na nauczanie matematyki w dzisiejszych szkołach średnich. W dyskusji omawiali tę sprawę: kol. Łazarski, koleżanka Burtelowicz, Kłosiński, Sznuć, Rybarski i inni.

W końcu podniesiono myśl, aby w sprawach stosunków na uniwersytecie zwołać wiec słuchaczy przyrody i matematyki, na którymby omówiono potrzeby słuchaczy tych działów a ewentualnie zwrócono się do c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty w porozumieniu z gronem profesorów w sprawie utworzenia nowych katedr, których brak dotkliwie daje się odczuć, jak np. nie została obsadzona katedra rachunku wariacyjnego i mechaniki po prof. Russjanie; pożądanym byłby program studiów: często bowiem zdarza się, że przez kilka lat nie ma pewnych wykładów. Na miejscu omówionoby także sprawę ulg przy egzaminie profesorskim a względnie zastąpienie go kilkoma egzaminami częściowymi (tak jak jest na Wydziale Prawniczym). Wreszcie należy się domagać, aby słuchacze z maturą realną, nie potrzebowali zdawać 5-cio godzinnego kollokwium, aby być przyjętymi na następne półrocze. W tej sprawie była bardzo ożywiona dyskusja a brali w niej udział: kol. Kosiński, Sznuć, Łazarski, Rybarski i inni.

Posiedzenie zamknął kol. prezes na wniosek kol. Rybarskiego o godzinie 12 minut 20.*

Wybuch I wojny światowej prawdopodobnie wpłynął na zamrożenie działalności naukowej i organizatorskiej Kółka. Niestety, dzisiaj nie dysponujemy wystarczającymi dokumentami, aby to stwierdzić z całą pewnością.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę po I wojnie światowej Kółko znacznie rozszerzyło zakres swojej działalności. Rozbudowało znacznie bibliotekę Kółka, kontynuowało działalność naukową i wydawniczą, prowadziło własną działalność gospodarczą. Było to możliwe dzięki zaangażowaniu się w problemy Kółka ówczesnych jego opiekunów: S. Zaremby i potem W. Wilkosza. W okresie międzywojennym Kółko posiadało duży majątek. Oprócz okazałej biblioteki, maszyny do pisania i powielacza. Kółko posiadało okazałe konto u Gebethnera i Wolffa. Wtedy w Kółku przeważała działalność organizatorska i wydawnicza nad czysto naukową. Działalność odczytowa osłabła poważnie. Czasy te dobrze odzwierciedla sprawozdanie z obrad walnego zgromadzenia z 1923 r. Dlatego zacytujemy je tu w całości [134]:

„Sprawozdanie z obrad Walnego Zgromadzenia dnia 12 listopada 1923 r.

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia
2. Sprawozdanie Zarządu z działalności Kółka
3. Sprawozdanie Komisji Kontrolującej
4. Wybór nowego Zarządu
5. Wnioski i interpelacje

Ad 1. Protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia przyjęto bez dyskusji.

Ad 2. Sprawozdanie z działalności Zarządu w ubiegłym roku szkolnym zdaje prezes kol. Urbańczyk i bibliotekarz kol. Zaremba (syn S. Zaremby - przyp. aut.). Treść przemówienia prezesa - kol. Urbańczyka: Działalność Kółka w ubiegłym roku szkolnym skupiała się około wydawania skryptów; dokończono „Geometrię analityczną cz. I” prof. Rosenblatta, wydano „Teorię całek wielokrotnych” prof. Zaremby, drugie wydanie „Rachunku różniczkowego” prof. Zaremby oraz 21 arkuszy „Geometrii różniczkowej” prof. Hoborskiego. Ogółem wydano 80-90 arkuszy wydawniczych skryptów.

Zebrań dyskusyjnych w ubiegłym roku nie urządzono z powodu braku referentów.

Majątek Kółka zwiększył się w ciągu ubiegłego roku o 42000000 marek polskich (należy tu jednak uwzględnić dewaluację marki polskiej oraz to, że książki dostarczone bibliotece Kółka oceniono według cen obowiązujących w chwili darowania).

Ze względu na działalność wydawniczą i majątek. Kółko nasze zajmuje poważne stanowisko wśród kół mat.-fiz. uniwersytetów polskich.

W marcu br. odbył się w Krakowie Zjazd Kół Mat.-Fiz. Uczn. Uniw. Polskich. Na zjeździe tym utworzono Związek Kół Matematycznych, Fizycznych i Astronomicznych Polskiej Młodzieży Akademickiej. Siedzibą związku jest miejsce wybranego zarządu. Z.K.M. - F.A.P.M.A. jest sekcja Związku Kół Naukowych Polskiej Młodzieży Akademickiej.

Utworzono raz jeszcze Instytut Wydawniczy Z.K.M. - F.A.P.M.A. z siedzibą chwilowo w Krakowie.

W ubiegłym roku szkolnym Kółko otrzymało subwencję pieniężną z Ministerstwa w kwocie 600000 Mp oraz z Rektoratu 200000 Mp.

Ceny sprzedaży skryptów obliczano według wydawnictwa. W końcu ubiegłego roku szkolnego uchwalono ceny w złotych polskich a w październiku br. w jednostkach zasadniczych księgarskich.

Treść przemówienia bibliotekarza - kol. Zaremby:

Zadaniem bibliotekarza w ubiegłym roku szkolnym było:

1. Wykreślenie z katalogu na mocy uchwały ostatniego Walnego Zgromadzenia. książek wypożyczonych do roku 1920 a dotychczas niezwróconych.
2. Utworzenie nowego katalogu.
3. Uproszczenie procedury wypożyczania przez wprowadzenie rewersów na oddzielnych kartkach.

Drugim zadaniem bibliotekarza było zapobieganie niezwracania wypożyczonych książek. Środkiem ku temu było osiąganie kar pieniężnych, powstrzymanie wizy dziekańskiej oraz czarna lista.

Dążeniem bibliotekarza było powiększenie majątku biblioteki przez oprawianie książek oraz nabywanie nowych książek. Ogółem oprawiono w ubiegłym roku 27 książek. obecnie jest w oprawie 12; nabyto 43 książki, w tej liczbie są przeważnie dary. bibliotekarz wymienia ofiarodawców i składa podziękowania...

Ad. 3. Kolega Leśniak, członek Komisji Kontrolnej stawia z ramienia tej komisji wnioski:

1. O przewalutowanie majątku Kółka z chwilą ustalenia waluty polskiej.
2. O udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi.
3. O wyrażenie uznania przez Walne Zgromadzenie ustępującemu zarządowi. w szczególności bibliotekarzowi - kol. Zarembie. za owocną pracę i za doprowadzenie do należytego porządku biblioteki.

Pierwszy wniosek kol. Leśniaka przechodzi większością głosów, drugi i trzeci jednogłośnie.

Ad 4. Kolega Urbańczyk podaje kandydaturę kol. Zaremby na prezesa, kolega Gołąb stawia kandydaturę kol. Kawalera na prezesa. Kolega Kawaler kandydatury nie przyjmuje. Kolega Zaremba zostaje wybrany jednogłośnie. Prezes, kol. Zaremba przedstawia w krótkości program działalności Kółka w b. r. szkolnym. Zaznacza, że główny nacisk będzie kładł na czynność naukową Kółka. W tym celu będą urządzane odczyty dwojakiego rodzaju: jedne dla młodszych kolegów, drugie dla starszych. Prezes - kol. Zaremba stawia następującą listę kandydatów na pozostałych członków zarządu: wiceprezes - kol. Greniewski, sekretarz - kol. Honowska, skarbnik - kol. Miklaszewska, bibliotekarz - kol. Kawaler, skryptowy - kol. Wasserberg.

Kol. Urbańczyk proponuje w powyższej liście następującą zmianę: wiceprezes - kol. Kawaler, bibliotekarz - kol. Greniewski. Listę kolegi Zaremby z poprawką kolegi Urbańczyka przyjęto większością głosów. Przystąpiono do wyboru Komisji Kontrolnej. Kol. Kawaler stawia kandydaturę kol. Urbańczyka na prezesa Komisji Kontrolnej. Kol. Urbańczyk zostaje wybrany jednogłośnie. Kolega Rosental stawia na członków Komisji Kontrolnej kandydatury kol. Bilskiej i kol. Smolenia. Kol. Sokulska kandydatury nie przyjmuje. Większością głosów wybrani na członków Komisji Kontrolnej kol. Bilska i kol. Smoleń.

Ad 5. Nie zgłoszono żadnego wniosku.

Na tym posiedzenie zamknięto."

W latach dwudziestych naszego stulecia działalność czysto naukowa Kółka osłabła w porównaniu do poprzednich okresów. Jednak nie zaniedbano jej zupełnie. Dla przykładu przytoczymy tytuły niektórych odczytów studenckich z początku lat dwudziestych XX w.:

St. K. Zaremba wygłosił referat „Teoria mierzenia płatów powierzchniowych” [135],

St. Gołąb wygłosił referaty: „Z geometrii różniczkowej” [136] oraz „O punktach osobliwych krzywych płaskich Bertnanda” [137], [138].

Odczyty dla członków Kółka wygłaszali wtedy również wybitni uczeni, jak np. : W. Wilkosz, L. Chwistek i O. Nikodym.

W okresie międzywojennym członkami Kółka Matematyczno-Fizycznego U. U. J. byli niektórzy bardziej znani przedstawiciele późniejszej nauki polskiej. Między innymi członkami Kółka wtedy byli: St. Zaremba, St. Gołąb, A. Turowicz, K. Kodrylewski, St. Rosental, E. Rybka, J. Łomnicki, Z. Czarkowska (obecnie Z. Krygowska - przyp. aut.) Duda, T. Kamiński i wielu innych [139].

Wśród członków honorowych Kółka figurowali wtedy m. in.: W. Wilkosz, A. Hoborski, S. Dickstein i Rosenblatt [140].

W celu krótkiego podsumowania działalności naukowej i organizatorskiej Kółka trzeba wyraźnie zaznaczyć, że jego działalność czysto naukowa osłabła w porównaniu do poprzednich okresów [141]. Jednak niezwykle bujnie kwitła działalność wydawnicza. Oprócz tego Kółko systematycznie uczestniczyło w zjazdach Związku Kół Matematyczno-Fizycznych Polskiej Młodzieży Akademickiej. Te zjazdy ustalały różne decyzje organizacyjne oraz dawały możliwość do wygłaszania referatów naukowych przedstawicielom różnych kół naukowych na forum ogólnopolskim. Zjazdy takie odbyły się w Krakowie, Warszawie, Lwowie, Wilnie i Poznaniu [142]. W każdym z wymienionych tutaj ośrodków akademickich Polski przed II wojną światową istniały koła matematyczno-fizyczne studentów uniwersytetów działających we wspomnianych wyżej miastach polskich.

Działalność gospodarcza Kółka Mat.-Fiz. U. U. J. w okresie międzywojennym osiągnęła natomiast rozmiary niespotykane nigdy wcześniej i nigdy potem w historii tego Kółka. Zorganizowano również w tym okresie wiele imprez o charakterze kulturalno-towarzyskim, turystycznym i sportowym. Liczba członków Kółka w okresie międzywojennym dochodziła czasami do 200. [143]. Tak żywa działalność tego Kółka trwała do wybuchu II wojny światowej, a także i w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej, gdzieś do roku 1949.

W okresie okupacji hitlerowskiej Kółko również spełniało bardzo ważną rolę. Nawiązał do tego dobrze znany profesor fizyki UJ Bronisław Średniawa, prezes Kółka tuż przed II wojną światową, w wydany w 1975 roku w Krakowie opracowaniu „Ne cedat Academia, Kartki z dziejów tajnego nauczania w Uniwersytecie Jagiellońskim 1939-1945” [144]. (Są to wspomnienia ówczesnych pracowników naukowych i studentów UJ, zebrane i opracowane przez Marię i Alfreda Zarembów). Odnośnie do Kółka profesor Średniawa pisze tam co następuje:

„Pragnąłbym jeszcze wspomnieć, że po przyjeździe w 1939 r. do Krakowa (ze Lwowa - przyp. aut.) udaliśmy się w parę osób do niezapieczonego jeszcze lokalu studenckiego Koła Matematyków i Fizyków, zabierając z pomocą wóznego pewną liczbę nowszych podręczników fizyki i matematyki. Książki te stanowiły podczas okupacji dużą pomoc w tajnym nauczaniu i w pracy naukowej. Po wyzwoleniu wszystkie wzięte przez nas książki zostały zwrócone reaktywowanemu Kołu. Równocześnie Biblioteka Jagiellońska zwróciła Kołu przeniesione tam w czasie okupacji książki Koła, tak że w 1945 r. Koło miało kompletną bibliotekę. Niestety w trakcie likwidacji i reorganizacji kół naukowych w latach pięćdziesiątych biblioteka ta uległa rozproszeniu i zniszczeniu przez co zimarnowano wysiłek paru generacji studentów fizyki i matematyki, włożony w organizację biblioteki studenckiej”.

(Bibliotekę tę w późniejszym okresie odzyskano w znacznej części).

Rolę jaką Kółko pełniło w czasie II wojny światowej podkreśla również w cytowanym poniżej opracowaniu [145] profesor UJ J. Rayski. Pisze on tam:

„Wybuch wojny zastał mnie jako studenta fizyki w Uniwersytecie Jagiellońskim z zaliczonymi trzema latami studiów. Podjąłem je w 1943 roku pracując równocześnie zarobkowo na życie. W podręczniki niezbędne do samodzielnego kontynuowania studiów zaopatrzyli mnie kol. B. Średniawa (z uratowanych zbiorów Kółka Mat.-Fiz. Stud. UJ) oraz dr A. Bielecki (z ocalonej części Biblioteki Zakładu Fizyki Teoretycznej UJ)”.

Jak widać z przytoczonych powyżej cytatów, biblioteka Kółka w czasie okupacji była tajną biblioteką. Korzystali z niej ci, którzy studiowali na podziemnym uniwersytecie. Była to biblioteka, z której wtedy nie zginęła ani jedna książka.

W pierwszych latach po wojnie Kółko wznowiło oficjalnie bardzo aktywną działalność. W dalszym ciągu dbano o powiększenie zbiorów biblioteki Kółka [146], [147], [148], [149], [150], [152], zajmując się sprowadzaniem wartościowych książek obcojęzycznych z zagranicy i to zarówno z dziedziny matematyki jak i fizyki. Nadal prowadzono działalność wydawniczą do stycznia 1950 r., kiedy to zabroniono wydawania skryptów i innych druków przez Kółko [151]. Wydano w tym czasie: J. Szarski „Geometria analityczna” [153], [154], [155] oraz A. Turowicz „Teoria wyznaczników i macierzy z zastosowaniem do teorii form 1-go i 2-go rzędu” [156].

Podobnie jak przed wojną delegaci Kółka brali czynny udział w Ogólnopolskich Zjazdach Związku Kolek Matematyczno-Fizycznych.

Na zjeździe w Warszawie, który odbył się we wrześniu 1948 r., Kółko Mat.-Fiz. U. U. J. było reprezentowane m. in. przez: St. Łojasiewicza, W. Ottenbreit, Z. Mikołajską, A. Hryniewiczza, S. Szymczyka i J. Janika [157]. Zjazd warszawski odbywał się w dniach 17-20.09.1948 r. Uchwalono tam m. in. przystąpienie Związku Kół Mat.-Fiz. i Astr. Polskiej Młodzieży Akademickiej do Federacji Polskich Organizacji Studenckich. Kółko Mat.-Fiz. U. U. J. przystąpiło do FPOS uchwałą zarządu w dn. 25.10.1948 r. [158]. Delegatami Kółka na Zjeździe Kół Mat.-Fiz. w Poznaniu (16.10.1949 r.) byli m. in. Z. Moszner i T. Rumak [159] i [160]. Jednym z efektów tego zjazdu było zorganizowanie w Kółku Sekcji Dydaktycznej z Z. Mosznerem na czele.

Pod koniec lat czterdziestych Kółko rozwinęło na szeroką skalę akcję samopomocy w nauce [161], [162]. Samopomoc ta polegała na wygłaszaniu tzw. repetytoriów z zakresu kursowych dziedzin matematycznych młodszym studentom przez ich starszych kolegów. Repetytoria dla swoich młodszych kolegów z dużym zaangażowaniem wygłaszali m. in. Z. Opiał i Z. Moszner. Natomiast kursy repetytoryjne dla starszych studentów wygłaszali ówcześni asystenci IM UJ, m. in. R. Leitner.

Oprócz tego Kółko wówczas prowadziło akcję odczytową dla młodzieży licealnej [163]. Dla tej młodzieży organizowano również kursy języków obcych przed egzaminami wstępnymi na uczelnie i bezinteresowne korepetycje [165].

W ramach działalności Kółka nie zapomniano również o turystyce i imprezach kulturalno - towarzyskich [164]. Urządzano wycieczki turystyczne i różnego rodzaju spotkania i zabawy o charakterze kulturalnym i towarzyskim.

Do bardziej aktywnych członków Kółka należeli wtedy m. in.: J. Hennel, J. Gołąb, W. Ottenbreit, S. Michno, K. Sielecka, B. Birczyńska, D. Kotowicz, P. Książek, S. Łojasiewicz, J. Janik, A. Hryniewicz, S. Szymczyk, P. Zieliński, J. Koźmińska, Z. Opiał, Z. Moszner, K. Grotowski, T. Rumak, J. Babecki, M. Pajdakówna, M. Łuczyński, T. Makarewicz i wielu innych, o których nie wspominają protokoły Kółka z tamtych czasów.

W ostatnich dwóch latach oficjalnej działalności Kółka Mat. - Fiz. U UJ tj. w 1949r. i 1950 r. coraz wyraźniej rysowała się sprawa reorganizacji kół naukowych. Pierwszą wzmiankę na ten temat znajdujemy w „Protokole z IX Zebrania Zarządu Kółka Mat. - Fiz., odbytego dn. 04.03.1949” [166]. Zacytujmy jego fragment. „Kol. prezes złożył sprawozdanie z Zebrania Federacji Polskich Organizacji Studenckich odbytego dnia 23.02.1949 r. W najbliższym czasie oczekiwane jest zarządzenie ministerstwa w sprawie reorganizacji kół naukowych. Przy każdym wydziale powstanie jedno koło wydziałowe złożone z poszczególnych sekcji przedmiotowych ...”. Natomiast w protokole z XI zebrania zarządu [167] czytamy m. in. „... Wybory do władz kół naukowych będą odbywały się według ustalonego regulaminu. Prawo głosowania na listę kandydatów ma każdy członek Koła. Na pierwszym walnym zebraniu uchwalony zostanie statut organizacji. Federacja Polskich Organizacji Studenckich przedłożyła projekt ramowego statutu, co do którego mogą być wnoszone poprawki ...”. „... Ponieważ reorganizacja kół naukowych jest bezwzględny żądaniem FPOS, Zarząd postanowił, iż Koło Mat. - Fiz. jest podporządkowane wymaganiom FPOS, przystąpi do reorganizacji kół naukowych ...”. Stosunek FPOS do Kółka obrazują następujące fragmenty protokołów z ostatnich lat istnienia Kółka Mat. - Fiz. U UJ:

W protokole z IV zebrania zarządu Kółka Mat. - Fiz. U UJ z dn. 07.11.1949 r. [168] czytamy „... Z polecenia delegata Kół naukowych FPOS do działalności Kółka dołączone zostały następujące referaty: I. Podstawowe zagadnienia materializmu dialektycznego i historycznego, II. Klasowy charakter nauki, III. Zagadnienie kosmopolityzmu w nauce ...”. W tym samym protokole [169] wyczytamy o odrzuceniu przez zarząd Kółka przyłączenia Kółka Mat. - Fiz. Uczniów WSP w Krakowie pod wpływem FPOS [170] do Kółka Mat. - Fiz. U UJ.

Najdobitniej jednak oddziaływanie FPOS na Kółko wyraża poniższy fragment Sprawozdania z Walnego Zebrania Koła z dnia 18.05.1949 r. [171]. Czytamy tam m. in. „... W wolnych wnioskach zabrał głos delegat FPOS ... , który dość ostro skrytykował stosunek członków Koła do zarządu. Wyjaśnił on, że ramowy statut i kwestia przystąpienia do

reorganizacji nie są narzucone, lecz wiążą się ze sprawą przebudowy ustroju. Chodzi tu przede wszystkim o wykonanie planu kulturalnego. Następnie ... udział odpowiedzi w związku z dyskusją, jaka się wywiązała po jego słowach ...".

Na ostatnim walnym zebraniu, które odbyło się w dniu 27.02.1950 r. [172] w ramach wolnych wniosków zaproponowano zmianę nazwy „Kółko Matematyczno - Fizyczne Uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego” na nazwę „Koło Matematyczno - Fizyczne Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego”. Nowa nazwa została przyjęta i przegłosowana.

Pomimo coraz większych ograniczeń Koło już pod nową nazwą działało jeszcze do końca 1950 r. Wreszcie 12.10.1950 r. odbyło się ostatnie zebranie zarządu Koła Mat. - Fiz. Stud. UJ. Zebranie to odzwierciedlił poprzez dokładne zacytowanie protokołu z tego zebrania.

„Protokół z IV zebrania Zarządu Koła Mat. - Fiz. Stud. UJ w dniu 12.X.1950 r.

Porządek dzienny:

1. Likwidacja Koła.
2. Typowanie członków do nowych kół naukowych.
3. Repetytoria.
4. Sprawy bieżące.
5. Wolne wnioski.

Obecni na zebraniu: kol. Rumak, kol. Pajdakówna, kol. Klisowski, kol. Łuczynski, kol. Grotowski, kol. Makarewicz, kol. Babecki.

Ad 1: Kol. Rumak oznajmił, iż w związku z instrukcjami otrzymanymi na odprawie przewodniczących kół naukowych ostateczna likwidacja Koła, od dawna zapowiadana, winna nastąpić około 20 - go bm.. Utworzone zostaną nowe koła naukowe, do których wejdzie ok. 20% ogólnej liczby studentów. Bibliotekę Koła przejmie Senat Akademicki, resztę inwentarza ZSP. Akt zdawczo - odbiorczy zostanie podpisany ze strony Koła przez dwóch członków zarządu i jednego członka komisji rewizyjnej. Narazie praca w Kole winna być prowadzona normalnym trybem.

Ad 2: Postanowiono proponować utworzenie dwóch kół naukowych dla fizyków i dwóch dla matematyków. W związku z tym zarząd Koła wytypował do przyszłych Kół naukowych następujących kolegów i asystentów (po 4 studentów i 2 asystentów do zarządu jednego koła):

dla fizyki: kol. kol. Oleg Czyżewski, Zygmunt Chyliński, Kazimierz Grotowski, Stanisław Salach, Zofia Adamiec, Jan Babecki, Tadeusz Kowalski, Tadeusz Makarewicz.

asystenci: dr Janik, dr Hrynkiewicz, p. Kowalska, p. Pomorski,

dla matematyków: kol. kol. Jadwiga Żuk, Gerard Kudelski, Stanisław Fołyński, Marian Łuczyński, Zdzisław Opiał, Włodzimierz Mlak, Ludwika Tobiasz, Maria Pajdak,

asystenci: dr Leitner, dr Schmydtówna, mgr Pliś, mgr Ottenbreit.

Ad 3: KU ZSP zażądał zorganizowania repetytoriów dla tych studentów II - go roku, którzy nie zdali jeszcze egzaminów końcowych i mają je zdać w październiku. Sprawą tą zajmie się z ramienia Koła kol. Łuczyński. Poza tym zorganizowane zostało repetytorium z równań różniczkowych, które prowadził kol. Moszner.

Ad 4: Ponieważ praca w Kole ma być nadal prowadzona, członkowie zarządu ustalili godziny dyżurów w Kole jak następuje: biblioteka — środa i czwartek 12 - 13, sprzedaż skryptów — poniedz. 9 - 10, sekcja naukowa — wtorek 10 - 11, sekretarz — poniedz. 9 - 10, przewodniczący — poniedz. 9 - 10.

Bibliotekę przejęli kol. Pajdakówna i kol. Łuczyński, przy czym będą oni tylko odbierać książki wypożyczone, pożyczać książek się nie będzie. Kol. Grotowski zajmie się kupnem nowych książek do biblioteki, między innymi kilka egzemplarzy „Geometrii analitycznej” prof. Szarskiego. Otrzyma na ten cel z kasy 15 000 zł.

Ad 5: Kol. Rumak zaproponował, by zamiast zbierania wśród studentów datków dla woźnego Instytutu, Koło wypłacało mu miesięcznie 500 zł. za sprzątanie lokalu Koła. Członkowie zgodzili się na to bez żadnych zastrzeżeń.”

Wkrótce jednak lokal Koła został opieczętowany. W ten sposób Kółko Matematyczno - Fizyczne Uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego już pod nazwą koło Matematyczno - Fizyczne Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego przestało istnieć; musiało zaprzestać swojej działalności oficjalnie.

2. Koło Matematyków Studentów UJ im. Prof. S. Zaremby

Likwidacja Koła wywołała rozgoryczenie ówczesnych jego członków. Sympatycy zlikwidowanego Koła bynajmniej nie mieli ochoty zrezygnować z kontynuowania tradycji w szlachetnej działalności Koła, które zawsze stanowiło swoiste i jednolite centrum życia naukowego i kulturalno - towarzyskiego dla studentów matematyki, fizyki i astronomii

w UJ. I rzeczywiście. Koło wówczas, przynajmniej jeśli chodzi o matematyków, nie poddało się. Jak twierdzą ówcześni studenci matematyki (obecni profesorowie), Koło działało wtedy nieoficjalnie.

Oficjalna przerwa działalności Koła trwała około 10 lat. po tej przerwie reaktywowano dwa odrębne Koła: Koło Matematyków Studentów UJ i Naukowe Koło Fizyków Studentów UJ. Reaktywacja oficjalnej działalności Koła Matematyków Studentów UJ dokonała się dn. 20.03.1959 r. na Zebraniu Organizacyjnym Koła Matematyków. Porządek dzienny zebrania przewidywał:

1. Zagajenie S. Sędziwego
2. Plan pracy i projekt statutu — referował B. Grell
3. Dyskusja
4. Wniosek o utworzenie koła
5. Wybór Zarządu
6. Wolne wnioski
7. Zakończenie.

Odnosnie do punktu 2 protokołu tego zebrania czytamy w protokole:

„Kol. Grell zaproponował reaktywowanie Koła Matematyków z tym, żeby w miejsce elitarnego (zajmującego się wyłącznie pracą naukową) stworzyć masowe organizujące również działalność towarzysko - kulturalną między poszczególnymi latami studiów. Koło takie miałyby trzy sekcje: naukową, kulturalno - towarzyską i bibliotekarsko - handlową. Swoją działalnością sekcje obejmowałyby:

sekcja naukowa — organizowanie odczytów, referatów, recenzji, poruszanie problemów ogólnie interesujących, prowadzenie zeszytu problemów rozwiązanych i dyskutowanych na zebraniach

sekcja bibliotekarsko - handlowa — nie będzie oczywiście dublować biblioteki przyzakładowej, będzie natomiast posiadać słowniki zwykłe i encyklopedyczne, szczególnie poszukiwane monografie i zbiory zadań, książki z zakresu historii matematyki i logiki oraz czasopisma naukowe i popularnonaukowe

sekcja towarzysko — kulturalna ma zajmować się organizacją imprez o charakterze kulturalno - towarzyskim.”

Na zebraniu organizacyjnym Koła Matematyków wybrano Zarząd w składzie: S. Brzywczy — prezes, S. Sędziwy — wiceprezes, Z. Skupień — sekretarz, I. Sowa — skarbnik, K. Jagoda — kierownik sekcji naukowej, J. Śmiałek — kierownik sekcji handlowo - bibliotecznej.

Komisję rewizyjną wybrano w składzie: C. Kulig, J. Nizioł.

Od roku 1959 Koło matematyków Studentów UJ i Naukowe Koło Fizyków Studentów UJ działają odrębnie. W nurcie działalności K. M. S. UJ z początkiem lat siedemdziesiątych coraz wyraźniej wyodrębnia się Sekcja Informatyczna. Sekcja ta utworzyła w roku akademickim 1975/76 odrębne Naukowe Koło Informatyków Studentów UJ. Natomiast w roku akademickim 1983/84 studenci astronomii wyodrębnili z nurtu działalności N. K. F. S. UJ własne odrębnie działające Naukowe Koło Astronomów Studentów UJ.

Tak więc powstałe w 1893 roku Kółko Matematyczno - Fizyczne Uczniów UJ stało się początkiem dla czterech obecnie działających kół naukowych w ramach Wydziału Matematyczno - Fizycznego UJ. Jak wiadomo z przekazu osób działających w Kółku Matematyczno - Fizycznym przed II wojną światową, prym w działalności tego Kółka wodzili i znakomitą większość stanowili matematycy.

W okresie po reaktywacji (1959 - 1994) koło Matematyków Studentów UJ, które w 1975 r. przyjęło imię jednego ze swoich najwybitniejszych opiekunów naukowych, światowej sławy polskiego matematyka, filara krakowskiej i polskiej matematyki, S. Zaremby, godnie pielęgnuje i rozwija tradycyjne formy działalności zapoczątkowane jeszcze w XIX wieku przez ówczesnych studentów nauk ścisłych w UJ. Nadal była kontynuowana rozległa działalność naukowa. Oprócz zebrań naukowych, spotkań o charakterze dydaktycznym, odczytów i referatów wygłaszanych zarówno przez wybitnych naukowców, jak i wybijających się studentów. Koło brało aktywny udział w różnego rodzaju zjazdach i spotkaniach naukowych kół matematycznych o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym.

Spośród przedstawicieli nauki, w ramach akcji odczytowej, członkowie Koła słuchali referatów wygłaszanych przez dobrze znanych wybitnych profesorów matematyki w środowisku matematycznym w Krakowie i na świecie. Referaty dla członków koła wygłaszali m. in. S. Łojasiewicz, ks. A. Turowicz, Z. Opiał, J. Szarski, F. Leja i S. Gołąb.

Ważnym elementem działalności naukowej Koła Matematyków jest tradycyjna organizacja przez Koło obozów naukowych i seminariów wyjazdowych. Od ok. piętnastu lat Koło organizuje systematycznie po dwa obozy naukowe rocznie i przynajmniej po jednym seminarium wyjazdowym. Obozy naukowe i seminaria wyjazdowe są organizowane w atrakcyjnych turystycznie miejscowościach tak, aby oprócz zajęć naukowych uczestnicy mogli wolny czas przeznaczyć na wycieczki turystyczne - rekreacyjne i na imprezy o charakterze kulturalno - towarzyskim. W ramach zajęć naukowych i seminariów wyjazdowych wysłuchują referatów na tematy specjalne (tzn. zagadnienia szczegółowe zaawansowanych dziedzin matematyki i innych nauk przyrodniczych) jak i o charakterze ogólnym i przeglądowym. Referaty wygłaszają sami uczestnicy. Ponadto przedstawiciele Koła Matematyków wielokrotnie uczestniczyli z dużym powodzeniem w międzynarodowych olimpiadach matematycznych dla studentów i w naukowych praktykach zagranicznych.

Koło Matematyków zajmowało się także „matematyką na wesoło”, co znalazło odzwierciedlenie w wydaniu przez Koło skryptu „Rozmaitości absurdałne wraz z elementami logiki nieformalnej” w 1978 r. Działalność wydawnicza Koła jest możliwa dzięki periodycz-

nej współpracy Koła z Technikum Księgarsko - Poligraficznym w Krakowie. Członkowie Koła udzielali uczniom tego technikum konsultacji matematycznych w zamian za wykonanie potrzebnych Kołu druków firmowych i prac powstałych w ramach działalności Koła. W ostatnich latach Koło systematycznie wydaje oryginalne i niezwykle pomysłowe kalendarze. Kalendarz na rok 1984 miał formę dwunastościanu foremnego.

Prawdziwą osobliwością Koła jest jego biblioteka, licząca obecnie ok. 1500 książek. Są to wyjątkowe książki, niektóre bardzo stare o ogromnej wartości historycznej. Zdając sobie z tego sprawę Koło niejednokrotnie organizowało wystawy najciekawszych pozycji ze swojej biblioteki. Wystawy te cieszyły się dużym zainteresowaniem studentów i pracowników naukowych nie tylko z Instytutu Matematyki UJ, ale także osób z innych instytutów i katedr UJ oraz zwiedzających postronnych, którzy mogli obejrzyć te wystawy dzięki komunikatom w prasie lokalnej. Wystawy takie są niewątpliwie jedną z ciekawszych form popularyzacji zarówno historii matematyki, jak i samej matematyki. Opracowanie tej ciekawej biblioteki zasługuje na oddzielną pracę.

Piękną tradycją w Kole Matematyków jest już kontynuowany od wielu lat cykl spotkań przy herbatce w ramach tzw. „Herbaciarni Szkockiej”. Założono Księgę Szkocką na wzór matematyków lwowskich. Przy herbatce postawiono, dyskutowano i rozwiązano wiele oryginalnych problemów matematycznych.

Zgodnie z postanowieniami Zebrania Organizującego, na którym nastąpiła reaktywacja oficjalnej działalności Koła w 1959 r., Koło prowadziło w omawianym okresie żywą działalność kulturalno - towarzyską i turystyczno - rekreacyjną dla wszystkich studentów matematyki w UJ. Kilka razy odbyły się wieczorki taneczne i zabawy oraz inne spotkania o charakterze kulturalno - towarzyskim. Koło systematycznie organizowało rajdy i wycieczki zarówno w pobliskie dolinki podkrakowskie, jak i dalsze miejsca o dużej atrakcyjności turystycznej.

Kilkakrotnie odbyły się spotkania poświęcone historii koła. W spotkaniach tych uczestniczyli dawni członkowie Koła, pracownicy naukowcy IM UJ i aktualni członkowie Koła. Dawni członkowie niezwykle interesująco wspominali o chwilach spędzonych w Kole za czasów, kiedy sami studiowali. (Umożliwiło to autorowi tej pracy skompletowanie licznych faktów z historii koła).

Koło Matematyków angażowało się również w problemy środowiska na zewnątrz uczelni. Współpracowało z innymi naukowymi kołami matematycznymi i kółkami matematycznymi działającymi w Krakowie. Koło Matematyków Studentów UJ współpracowało z Polskim Towarzystwem Matematycznym. Przedstawiciele PTM wygłaszali dla Koła ciekawe referaty w zamian za pewne czynności techniczne przy porządkowaniu księgozbioru PTM.

Nie można pominąć tutaj uczestnictwa Koła Matematyków w pracy Pałacu Młodzieży w Krakowie. Delegaci koła prowadzili tam działalność popularyzującą matematykę wśród młodzieży szkolnej. W ramach działalności Koła Matematyków w środowisku krakowskim

nie można nie wspomnieć uporczywych starań w Urzędzie Miasta Krakowa o nadanie nowo powstałym ulicom w Krakowie imion wybitnych matematyków krakowskich. Starania te zostały uwieńczone częściowym powodzeniem.

Nie sposób w miarę krótkim opracowaniu objąć wszystkich ciekawszych faktów, jakie nastąpiły w ponad stuletniej historii Koła. Wymaga to gruntowniejszych studiów wysoce niekompletnych materiałów archiwalnych (zdarza się, że brakuje sprawozdań z działalności Koła Matematyków z ostatnich lat). Sprawa obszerniejszej historii Koła Matematyków po II wojnie światowej jest przedmiotem oddzielnego opracowania. (Zaznaczamy w tym miejscu, że historia naukowego Koła Fizyków, Naukowego Koła Informatyków i Naukowego Koła Astronomów nie była przedmiotem tego opracowania.).

Podziękowania

Na wiosnę 1994 roku Koło Matematyków zorganizowało Nadzwyczajne Walne Zebranie z okazji jubileuszu 100 - lecia powstania.

Przybyło wielu zacnych gości, tworzących niegdyś (nawet w 30. latach XX wieku) historię Koła. Wielu z nich swymi pięknymi wspomnieniami uzupełniło mało znane wątki z jego historii. Im wszystkim należą się podziękowania za to, że uświetnili swoją obecnością ten jubileusz. Również okrągły jubileusz w 1984 roku uświetnili swą obecnością i swymi wspomnieniami ks. prof. A. Turowicz i prof. J. Mięgowicz, którzy niestety nie doczekali 100 - lecia Koła, a którzy zasadniczo przyczynili się do powstania niniejszego opracowania. Pragnę w tym miejscu wyrazić Im swoją wdzięczność za okazaną mi pomoc.

Dziękuję również prof. A. Pelczarowi, którego sugestie z 1985 roku wpłynęły na obszerniejsze niż zamierzałem potraktowanie najdawniejszej historii Koła, co do której przez pewien czas zdawało się, że nie ma danych archiwalnych. Jednakże w momencie likwidacji Koła cztery księgi protokołów z zebrań uratował od zniszczenia i starannie przechowywał prof. J. Babecki. (Jak mi wiadomo prof. J. Babecki zamierza wyżej wspomniane archiwalia przekazać Bibliotece Jagiellońskiej).

Ze swej strony szczególnie gorąco dziękuję prof. J. Babeckiemu, że zechciał udostępnić mi wspomniane księgi protokołów.

Osobne podziękowania jestem winien Pani dr Z. Pawlikowskiej - Brożek, która właściwie zainspirowała mnie do tego opracowania oraz służyła chętnie swoimi fachowymi radami i uwagami.

Również pragnę podziękować wszystkim tym, których tu nie wymieniłem, a którzy dopomogli mi w skompletowaniu materiału i nie skąpili swych cennych rad i uwag. Te rady i uwagi pozwoliły w pełniejszym stopniu odtworzyć atmosferę panującą w Kole, gdyż pochodziły od byłych członków Koła, czasem z bardzo odległych lat. (Dzisiaj ze względu na prawa życia i śmierci wielu spraw nie udało się niestety odtworzyć).

Literatura

- [1] Księga protokołów 1893 - 1926 (dalej oznaczana: KpI). Protokół obrad zgromadzenia przedwstępnego z dn. 03.12.1893 r.
- [2] Artykuł z gabloty Naukowego Koła Fizyków Studentów UJ z dn. 10.02.1982 pt. „Sensacyjne odkrycie Koła Fizyków — odnaleziono dokumenty Koła z ubiegłego wieku” (artykuł przechowywany jest w archiwum Koła Matematyków Studentów UJ im. prof. S. Zaremby).
- [3] Artykuł z gabloty Koła Matematyków z dn. 20.04.1982 pt. „A zaczęło się to tak” (artykuł przechowywany jest w archiwum Koła Matematyków Studentów UJ im. prof. S. Zaremby).
- [4] Kp I. patrz [1].
- [5] KpI. wiele sprawozdań i protokołów zawartych w KpI.
- [6] Gołąb S.: Studia z dziejów katedr Matematyki, Fizyki, Chemii w UJ. Kraków 1964.
- [7] Kp I. patrz [5].
- [8] KpI. Sprawozdanie z obrad Walnego Zgromadzenia Kółka Mat. - Fiz. z dn. 22.04.1894.
- [9] Kp I. patrz [5].
- [10] Kp I. patrz [5].
- [11] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 06.05.1894 r.
- [12] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 27.05.1894 r.
- [13] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 03.06.1894 r.
- [14] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 10.06.1894 r.
- [15] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 17.06.1894 r.
- [16] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 24.06.1894 r.
- [17] Kp I. patrz [16].
- [18] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 17.11.1894 r.
- [19] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 24.11.1894 r.

- [20] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 26.01.1895 r.
- [21] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 09.02.1895 r.
- [22] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 02.03.1895 r.
- [23] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 09.03.1895 r.
- [24] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 23.02.1896 r.
- [25] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 01.12.1895 r.
- [26] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 16.06.1896 r.
- [27] KpI. Sprawozdanie ze zwyczajnego zebrania K. M. - F. z dn. 07.11.1896 r.
- [28] Kp I. patrz [5].
- [29] patrz [6].
- [30] Hoborski A.: Kółko Matematyczno - Fizyczne. Sprawozdanie za lata szkolne 1900/01 i 1901/02. 3 str.
- [31] patrz [6].
- [32] patrz [30].
- [33] Księga protokołów 1900 - 1913 (dalej oznaczana KpII). Protokół z posiedzenia Zarządu z dn. 25.10.1901 r.
- [34] Kp II. patrz [33].
- [35] Kp II. patrz [33].
- [36] KpII. Protokół pierwszego zebrania zwyczajnego z dn. 07.12.1900 r.
- [37] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 13.12.1900 r.
- [38] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 13.01.1901 r.
- [39] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 13.01.1901 r.
- [40] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 20.01.1901 r.
- [41] Kp II.
- [42] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 10.02.1901 r.

- [43] KpII.
- [44] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 27.01.1901 r.
- [45] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 24.02.1901 r.
- [46] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 03.03.1901 r.
- [47] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 10.03.1901 r.
- [48] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 17.03.1901 r.
- [49] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 05.05.1901 r.
- [50] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 12.05.1901 r.
- [51] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 23.05.1901 r.
- [52] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 27.05.1901 r.
- [53] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 17.11.1901 r.
- [54] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 24.11.1901 r.
- [55] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 26.01.1902 r.
- [56] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 29.01.1902 r.
- [57] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 05.02.1902 r.
- [58] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 06.02.1902 r.
- [59] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 09.02.1902 r.
- [60] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 13.02.1902 r.
- [61] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 16.02.1902 r.
- [62] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 20.02.1902 r.
- [63] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 23.02.1902 r.
- [64] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 27.02.1902 r.
- [65] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 27.04.1902 r.
- [66] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 04.05.1902 r.
- [67] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 11.05.1902 r.

- [68] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 25.05.1902 r.
- [69] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 01.06.1902 r.
- [70] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 15.06.1902 r.
- [71] KpII. Protokół zebrania zwyczajnego Zarządu z dn. 22.03.1902 r.
- [72] KpII. Protokół z Walnego Zgromadzenia z dn. 23.10.1902 r.
- [73] KpII. Protokół z posiedzenia Komitetu redakcyjnego z dn. 26.10.1902 r.
- [74] patrz [6].
- [75] KpII. wiele protokołów zawartych w tej księdze.
- [76] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 18.02.1906 r.
- [77] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 01.03.1909 r.
- [78] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 08.03.1909 r.
- [79] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 01.11.1909 r.
- [80] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 04.12.1909 r.
- [81] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 26.05.1911 r.
- [82] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 29.05.1911 r.
- [83] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 09.06.1911 r.
- [84] Kp II.
- [85] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 23.11.1908 r.
- [86] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 26.11.1908 r.
- [87] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 30.11.1908 r.
- [88] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 03.12.1908 r.
- [89] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 06.03.1909 r.
- [90] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 16.11.1902 r.
- [91] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 30.11.1902 r.
- [92] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 11.01.1903 r.

- [93] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 18.01.1903 r.
- [94] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 23.01.1903 r.
- [95] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 01.02.1903 r.
- [96] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 08.02.1903 r.
- [97] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 15.02.1903 r.
- [98] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 19.02.1905 r.
- [99] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 20.02.1905 r.
- [100] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 23.02.1905 r.
- [101] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 25.02.1905 r.
- [102] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 11.03.1905 r.
- [103] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 15.03.1905 r.
- [104] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 14.01.1906 r.
- [105] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 02.02.1906 r.
- [106] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 04.02.1906 r.
- [107] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 11.02.1906 r.
- [108] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 14.03.1906 r.
- [109] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 23.06.1906 r.
- [110] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 07.07.1906 r.
- [111] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 29.10.1906 r.
- [112] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 30.12.1906 r.
- [113] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 11.06.1907 r.
- [114] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 01.02.1908 r.
- [115] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 18.05.1908 r.
- [116] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 21.05.1908 r.
- [117] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 23.05.1908 r.

- [118] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 25.05.1908 r.
- [119] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 27.05.1908 r.
- [120] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 30.05.1908 r.
- [121] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 01.06.1908 r.
- [122] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 09.06.1908 r.
- [123] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 16.11.1908 r.
- [124] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 30.11.1909 r.
- [125] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 11.05.1911 r.
- [126] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 26.11.1911 r.
- [127] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 21.01.1912 r.
- [128] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 17.03.1912 r.
- [129] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 01.12.1912 r.
- [130] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 16.02.1913 r.
- [131] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 30.10.1913 r.
- [132] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 20.04.1913 r.
- [133] KpII. Protokół z posiedzenia naukowego z dn. 07.12.1905 r.
- [134] Księga protokołów 1923 - 1930 (oznaczana dalej KpIII). Protokół z Walnego Zgromadzenia z dn. 12.11.1923 r.
- [135] KpIII. Sprawozdanie ze zwyczajnego posiedzenia z dn. 13.12.1923 r.
- [136] KpIII. Sprawozdanie ze zwyczajnego posiedzenia z dn. 31.01.1924 r.
- [137] KpIII. Sprawozdanie ze zwyczajnego posiedzenia z dn. 18.02.1924 r.
- [138] KpIII. Sprawozdanie ze zwyczajnego posiedzenia z dn. 06.03.1924 r.
- [139] KpIII. wiele protokołów zawartych w tej księdze.
- [140] Kp III. patrz [139].
- [141] Kp III. patrz [139].

- [142] Kp III. patrz [139].
- [143] KpIII. Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia z dn. 18.10.1925 r.
- [144] Sprawozdanie z zebrania Zarządu Kółka z dn. 03.02.1948 r.
- [145] patrz [144].
- [146] Kp II.
- [147] Księga protokołów 1948 - 1950 (oznaczana dalej KpIV). Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 04.04.1948 r.
- [148] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 04.06.1948 r.
- [149] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 25.10.1948 r.
- [150] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 14.03.1950 r.
- [151] KpIV. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 22.01.1950 r.
- [152] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 04.03.1949 r.
- [153] Kp III. patrz [139].
- [154] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 23.06.1949 r.
- [155] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 27.02.1948 r.
- [156] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 21.01.1949 r.
- [157] KpIV. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 14.06.1948 r.
- [158] Kp IV. patrz [149].
- [159] KpIV. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 12.12.1949 r.
- [160] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 09.01.1950 r.
- [161] Kp IV. patrz [149].
- [162] KpIV*. Sprawozdanie z zebrania Zarządu z dn. 23.10.1949 r.
- [163] Kp IV*. patrz [150] i [155].
- [164] Kp IV. patrz [147].
- [165] KpIV*. Sprawozdanie z Walnego Zebrania Koła Mat. - Fiz. z dn. 18.05.1949 r.

- [166] Kp IV, patrz [152].
- [167] KpIV, Sprawozdanie z XI zebrania Zarządu Koła Mat. - Fiz. z dn. 29.04.1949 r.
- [168] KpIV, Sprawozdanie z zebrania Zarządu Koła Mat. - Fiz. z dn. 07.11.1949 r.
- [169] Kp IV, patrz [168].
- [170] KpIV, Sprawozdanie z zebrania Zarządu Koła Mat. - Fiz. z dn. 23.10.1949 r.
- [171] Kp IV, patrz [165].
- [172] Sprawozdanie z Walnego Zebrania Koła Mat. - Fiz. Stud. UJ z dn. 27.02.1950 r.
- [173] Protokół z IV - go zebrania Koła Mat. - Fiz. Stud. UJ z dn. 12.10.1950 r.

Abstract

The paper is a more extensive version of the lecture delivered at the Conference on History of Mathematics held in May 1994 in Rudy Raciborskie. It is a presentation of the history of the Professor S. Zaremba Students Mathematicians Set of the Jagiellonian University.

In the paper the editorial activity of the Mathematical Set is presented.

Moreover the theme of the lectures of the students and of the professors of the Jagiellonian University on the meetings of the Mathematical - Physical Set in the first half on the twenty century are presented. In elaboration the original reports of the meetings of the Mathematical - Physical Set are used according bibliographical data.